ข่าวหนังสือพิมพ์ (1)

หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ วัน เดือน ปี 1 ธ.ค. 2563 หน้า 12 เรื่อง ทิศทางพลังงาน

1/4 Special Report

'อธิบดี พพ.' ชี้ทิศทางพลังงาน ไฟฟ้าชุมชน-รถอีวีมาแน่

ตามที่เป็นข่าวไปเมื่อ๒ สัปดาห์ก่อน หลังจากรัฐบาลโดยกระทรวงพลังงาน และคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) เห็นชอบโครงการนำร่องโรงไฟฟ้าชุมชน 150 เมกะวัตต์ (ซีวมวล-ซีวภาพ) ด้วยการเปิดรับซื้อไฟฟ้ารูปแบบ Feed-in Tariff (FiT) คาดว่าจะเปิดขายของประกวดราคาในเดือน ม.ค.64 จากนั้นเดือน ก.พ.จะให้เอกชนยื่นข้อเสนอและคัดเลือกโครงการภายในเดือน มี.ค. 64

เกี่ยวกับโครงการดังกล่าว ทีมข่าว "1/4 Special Report" จึงต้องคุยกับ **ดร.ประเสริฐ สินสุขประเสริฐ อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.)** ในฐานะเจ้าภาพโครงการโรงไฟฟ้าชุมชน 150 เมกะวัตต์ รวมทั้งมุมมองต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าในอนาคต

สร้างโรงไฟฟ้ากระตุ้นศก.ช่วงโควิด

ดร.ประเสริฐ กล่าวว่า เรื่องโรงไฟฟ้าชุมชนซีวมวล-ซีวภาพ เราคุยกันมาตลอดกับภาคเอกชนและชุมชน แต่สำหรับโครงการ 150 เมกะวัตต์ นี้เหตุผลเพื่อเศรษฐกิจฐานราก เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ จากภาวะโควิด-19 หรือหลังจากโควิด-19 แต่เศรษฐกิจยังหดตัวอยู่ มีปัญหาการว่างงาน ถึงแม้จะมีวัคซีน แต่ปัญหาเศรษฐกิจคงต้องใช้เวลาในการฟื้นตัว ดังนั้นโครงการนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุน ช่วยให้มีเงินหมุนเวียนในท้องถิ่น

เนื่องจาก 1 โรงไฟฟ้าขนาด 1 เมกะวัตต์ ใช้เงินลงทุน 65-70 ล้านบาท ถ้า 150 เมกะวัตต์ ใช้เงินลงทุน 9,750-10,500 ล้านบาท จะพยายามกระจายไปทุกภาค ขนาดโรงละ 3 เมกะวัตต์ (บวล-ลบ) น่าจะได้ประมาณ 40-50 โรง ซึ่งอยู่กับพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีความสามารถในการปลูก เนื่องจากต้องใช้พื้นที่ปลูกพืชป้อนโรงไฟฟ้า 1.5-2 แสนไร่

พืชพลังงาน (หญ้าเนเปียร์)

โดย 1 เมกะวัตต์ ต้องใช้พื้นที่ปลูก 1,000 ไร่ เมื่อปลูกครั้งต้องมีการเก็บเกี่ยว มีการขุดงาน ตรงไหนเป็นที่ดินรกร้าง หรือที่นาตอน ก็มาเข้าร่วมปลูกพืชป้อนโรงไฟฟ้า เช่น หญ้าเนเปียร์ ข้าวโพด และไม้โตเร็ว เช่น ไผ่ กระถินยักษ์ ยูคาลิปตัส

"ประมูล" เพื่อการแข่งขัน-ลดภาระค่าไฟ

สำหรับโครงการนี้จะใช้วิธีประมูลคัดเลือกผู้ลงทุน โดยต้องระบุรายละเอียดไว้ทั้งค่าสร้างโรงไฟฟ้า และค่าเชื้อเพลิงแบบไม่มีการตรึงราคา โรงไฟฟ้าต้องจับซื้อพืชจากชุมชนในลักษณะการันตีราคาและปริมาณรับซื้อ ไม่ต่ำกว่า 80% ของจำนวนที่ระบุไว้ ผู้ปลูกจะมีรายได้ไร่ละ 4,000-8,000 บาท/ปี ถ้า 150 เมกะวัตต์ ต้องซื้อพืชเชื้อเพลิง 2,000 ล้านบาท/ปี เป็นรายได้ในชุมชนนี้แน่นอนทุกปี และช่วยสร้างงานได้หลายหมื่นคน

ส่วนเงินลงทุนนั้น ผู้ประกอบการลงทุนทั้งหมด แล้วให้หุ้นลมหรือหุ้นบุริมสิทธิ์ 10% กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม และรู้สึกว่าเป็นเจ้าของด้วย แต่ต่อไปถ้าขายพืชเชื้อเพลิงแล้วมีเงินเก็บ อยากจะซื้อหุ้นเพิ่มก็ทำได้เช่นกัน

"หลักการโครงการนี้ระบุชัดเจน คือ 1. ผู้ประกอบการต้องให้หุ้นกับชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วม 2. ต้องรับซื้อเชื้อเพลิงจากชุมชน แต่มีความยืดหยุ่นให้ว่า 80% ต้องซื้อจากชุมชน ก็จะเกิดความผูกพันระหว่างโรงไฟฟ้ากับชุมชน มีซื้อเชื้อเพลิงที่เป็นของ ไม่ได้แย่งชิงซื้อเชื้อเพลิงจากที่อื่น หรือไปตัดไม้ทำลายป่า แต่ให้ชาวบ้านมาร่วมกันปลูก เรื่องผลประโยชน์ อาจเป็นการตั้งกองทุน หรือทำโครงการสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ แล้วแต่เขตใดกลงกัน"

ดร.ประเสริฐ ระบุด้วยว่า ขณะนี้มีบริษัทเอกชนหลายรายให้ความสนใจ ตอนแรกคิดกันว่าจะคัดเลือกอย่างไรเพื่อให้ได้ 40-45 โรงไฟฟ้า จะใช้ทางด้านเทคนิค ข้อเสนอโครงการ ผู้ประกอบการมีความพร้อม-เงินลงทุน-เทคโนโลยี-ประสบการณ์-วิสาหกิจชุมชน หรือว่าใช้วิธีการประมูล แต่สุดท้ายเราเลือกแบบประมูล เหตุผลที่ต้องใช้การประมูล เพื่อลดผลกระทบกับภาระค่าไฟของประชาชน โครงเสนอต่ำสุด ผลิตไฟฟ้าได้ราคาถูกที่สุดจะได้รับเลือก

"ถ้าใช้ด้านเทคนิค จะมีคุลพินิจเข้ามาเกี่ยวข้อง กรรมการมองไม่เหมือนกัน คงมีการฟ้องร้องศาลปกแน่ จึงต้องประมูล โดยไฟที่ผลิตได้การไฟฟ้าจะเป็นผู้รับซื้อ และสะท้อนไปยังค่าไฟในภาพรวม ทำให้ค่าไฟ ค่าเอฟทีสูงขึ้น 0.3-0.4 สตางค์/หน่วย อาจจะไม่มาก แต่ถ้ามองหลายเรื่อง ปัจจุบันเรามีภาระค่าไฟจากการซื้อพลังงานทดแทนกว่า 50,000 ล้านบาท/ปี คิดเป็นค่าไฟ 29 สตางค์ จังหวัดแรก 150 เมกะวัตต์ โครงการนำร่องเอาไม่ใช่เรื่องใหญ่ในแง่ค่าไฟ แต่ถ้ามันเวิร์ก และรัฐต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจอีก 1,000-2,000 เมกะวัตต์ จะเป็นภาระค่าไฟเพิ่มขึ้นอีก 7-8 สตางค์/หน่วย"

อธิบดี พพ.ย้ำว่าโครงการนี้ใครจะประมูลดีโรงก็ได้แล้วแต่ความพร้อม แต่ถ้าเคลียร์กับชาวบ้านยังไม่ได้ ก็ไม่ต้องมา เพราะโรงไฟฟ้าหนึ่งโรงมีผลกระทบกับชาวบ้านเยอะ ต้องคุยกันให้ดี ๆ ก่อนที่จะมาประมูล

เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม-สังเมือง-ข้อกำหนดการตั้งโรงไฟฟ้าไม่เกิน 10 เมกะวัตต์ ว่าต้องทำอะไรบ้าง

ส่วนในระเบียบการประมูล จะกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยเพื่อป้องกันคนที่มาประมูลคัมพีราคาแล้วไม่ทำจริง อย่ามาตัดพีราคาเพื่อสร้างสตอรี่ไปอวดตลาดหลักทรัพย์ โดยส่วนตัวมองว่าตลาดหลักทรัพย์ไม่ได้สืบเด็กลับเรื่องนี้เท่าไหร่เพราะผลตอบแทนที่คิดกันไว้ไม่มาก 8-10% ต่อปี ดังนั้นอาจจะ 10-12 ปีคืนทุน ยกเว้นสามารถปลูกพืชพลังงานได้ดี ประสิทธิภาพเครื่องจักรดีมาก บริหารจัดการดี อาจคืนทุนได้เร็วกว่านี้ แต่ถ้าได้ 8 ปีถือว่าเก่งแล้ว

หัวเลี้ยวหัวต่อ "ไซลาร์-รถอีวี" มาแน่!

สำหรับทิศทางการใช้พลังงานต่อจากนี้ถือเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เพราะ 5-10 ปีที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน มีพัฒนาการอย่างน้อย 3 เรื่อง คือ 1. แผงโซลาร์เซลล์ เปลี่ยนแสงแดดเป็นไฟฟ้า การลงทุนเมื่อ 10 ปีก่อนอยู่ที่ 160 ล้านบาท/1 เมกะวัตต์ แต่ปัจจุบัน 15-20 ล้านบาท/เมกะวัตต์ คือถ้า 15 ล้านบาทวางแผงโซลาร์บนพื้น ถ้า 20 ล้านบาทวางไว้บนหลังคาบ้าน ใช้งาน 20 ปี ค่าไฟจากแสงแดดถูกมาก 0.70-1.20 บาท/หน่วย ขณะที่ปีที่ผ่านมาเราต้องจ่ายค่าไฟ 4 บาท/หน่วย

2. คนถามอีกว่าประเทศไทยมีแดดแรงเฉลี่ยวันละ 4 ชม.ครึ่ง แล้วกลางคืนจะใช้ไฟที่ไหน คำตอบคือแบตเตอรี่มีเรียนไอออน กำลังมาแรง! จากเดิมทั้งระบบ 50 ล้านบาท/เมกะวัตต์ ปัจจุบันเหลือ 10 ล้านบาท/เมกะวัตต์ ถ้าเอาแผงโซลาร์+กับแบตฯ มาทำงานร่วมกัน ค่าไฟจะแค่ 3.20 บาท/หน่วย แต่อีก 5 ปีหน้า ทั้งระบบเหลือ 1.60-1.80 บาท/หน่วย ถูกกว่าไฟฟ้าจากพลังงานเลย ถูกจนปฏิเสธไม่ได้ ถ้าไม่ติดแผงโซลาร์ฯ คุณก็ต้องจ่ายค่าไฟ 4 บาท/หน่วย ไปอีกแล้วกัน

หลายคนบอกไม่มีเงินติดแผงโซลาร์ฯ แบตฯ นั่นไม่ใช่ประเด็น เพราะมีบริษัทเอกชนพร้อมลงทุน แล้วขายไฟให้ในราคาถูกกว่าการไฟฟ้าฯ ต่อไปการไฟฟ้าฯ บอกได้คำเดียวว่า "เหนื่อย" และการสร้างโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่จะไม่สมเหตุผลแล้ว

3. "อีวี" คือรถยนต์ไฟฟ้าเต็มรูปแบบ ไม่ใช่แค่ไฮบริด ปัจจุบันผมจ่ายค่าน้ำมันรถยนต์ 2 บาท/กม. ถ้าใช้รถไฟฟ้าเต็มรูปแบบเหลือ กม.ละ 50 สตางค์ และรถไฟฟ้าของจีนขายกันละ 1.2 ล้านบาท จีนทำราคาถูกลงเยอะ ๆ แต่ที่น่ากลัวคือโรงงานประกอบรถยนต์ในไทยยังเฉย ๆ เพราะถ้าทำรถไฟฟ้า บรรดาบริษัทลูกและโรงงานชิ้นส่วนอะไหล่-อุปกรณ์ ก้นจีนเป็นธุรกิจขนาดย่อมของคนไทย และคนงาน 5 แสนคน จะไปทำอะไร? เนื่องจากโครงสร้างรถยนต์เปลี่ยนเกือบทั้งหมด

แต่ถ้า "จีน" มา! เพราะไม่มีกำแพงภาษีตามข้อตกลงการค้าอาเซียน-ไทย่น อีก 1-2 ปี รถยนต์ไฟฟ้าไม่เสียประมาณรถอัลติส-ซีวิก จะเหลือ 6-7 แสนบาท และอีก 5 ปี รถยนต์ไฟฟ้าเยอะแน่ คราวนี้ล้ายรถใหญ่ ๆ อยู่เลยไม่ได้ เพราะจีนมาแล้ว

เมื่อถามว่าอยากทำอะไรช่วงที่เป็นอธิบดี พพ. ดร.ประเสริฐ ตอบว่า อยากแก้กฎระเบียบเรื่องซื้อ-ขายไฟ และการติดแผงโซลาร์ฯ ให้ง่ายขึ้น และดวกขึ้น เพื่อหน่วยงานราชการจะได้ใช้ไฟถูกลง รัฐไม่ต้องเสียเงินลงทุน แต่ให้เอกชนมาทำ หากหน่วยงานรัฐใช้ไฟไม่หมด เพราะหยุดเสาร์-อาทิตย์ ก็ขายไฟกลับคืนไปได้ ซึ่งประเด็นนี้มีระเบียบอยู่หลายฉบับ ควร ถ้าสามารถคุยกับราชพัสดุ-กรมบัญชีกลาง-สำนักงบประมาณ ช่วยปรับแก้กฎระเบียบให้ได้ ภาระค่าไฟหน่วยงานรัฐจะลดลง

ประเสริฐ สินสุขประเสริฐ

ส่วนอีกเรื่องถือจากให้ภาครัฐภาระตุ้นให้เกิด "ดีมานด์" การใช้รถไฟฟ้า เพื่อให้มีการสร้างแบตฯ ส่วนประกอบรถ และระบบการควบคุม เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการกล้าตัดสินใจลงทุนทำรถไฟฟ้า ซึ่งในบ้านเราอาจทำรถจักรยานยนต์ไฟฟ้าก่อน เนื่องจากมีความพร้อมอยู่แล้ว 2-3 บริษัท ขายกันละ 6 หมื่นกว่าบาท ตรงนี้ต้องผลิตให้ได้คุณภาพมาตรฐานเดียวกันหมด ไม่ว่าจะยี่ห้อไหนต้องวางแบตในขนาดเท่ากันได้

โดยอาจนำร่องใช้กับรถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง แต่ต้องอุดหนุนให้ราคารถเหลือกันละ 4 หมื่นบาท แล้วมีแบตฯ เปลี่ยน คือมีแบตฯ อีกตัวหอยชาร์จไว้สลับใช้ กรม พพ. อาจจะขวน ปตท.-บางจาก-การไฟฟ้าฯ มาทำเรื่องแบตฯ ตรงนี้จะช่วยแก้ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมได้ ส่วนที่ ๆ วิ่งมอเตอร์ไซค์จะเหลือเงินภาษีขึ้น ก็ต้องไปสอบถามว่าจะมีที่ไหนเข้าร่วมโครงการ

นอกจากนี้รวมไปถึงรถที่วิ่งในมหาวิทยาลัย จะสนับสนุนให้ใช้รถไฟฟ้า อับรถสี่ล้อแดง จ.เชียงใหม่ รถตุ๊กตุ๊ก รถสองแถวในพัทยา ปีหน้าอาจทำได้เลย เนื่องจากทำง่ายเพราะวิ่งอยู่ในวงรอบจำกัด และรถราชการ ซึ่งความยากไม่ใช่เรื่องเทคโนโลยี ต้องดูยุดจับสำนักงบประมาณ ถ้าซื้อรถไฟฟ้าต้องมีงบประมาณเพิ่มขึ้นในตอนซื้อ แต่ตอนชาร์จค่าเชื้อเพลิงมันถูกกว่า และต้องเป็นรถไฟฟ้าที่สร้างในประเทศ เพื่อช่วยให้อุตสาหกรรมยานยนต์ไทยมีการพัฒนาที่แข็งแข็งขึ้น